Üretim ve İhracat Potansiyeli Yüksek Bitkisel Ürünler İçin Zararlı Risk Analizi

Gümrükler Genel Müdürlüğü - 110377725 Sayılı Yazı - Üretim ve İhracat Potansiyeli Yüksek Bitkisel Ürünler İçin Zararlı Risk Analizi

T.C. TİCARET BAKANLIĞI Gümrükler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-20117910-116[GGM-5]-00110377725

Konu: Üretim ve İhracat Potansiyeli Yüksek Bitki ve Bitkisel Ürünler İçin Zararlı Risk Analizi

DAĞITIM YERLERİNE

Tarım ve Orman Bakanlığından alınan 16.06.2025 tarihli ve 19697872 sayılı yazı ilişikte gönderilmektedir. Bilgilerini ve mezkur yazı konusu hususlara ilişkin gerekli bilgilendirmenin yapılması hususunda gereğini rica ederim.
Cenk Burak ALTAY Bakan a. Daire Başkanı
Ek: 1 adet yazı **Dağıtım:** Tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri Ankara, Bursa, İzmir, İstanbul, Mersin Gümrük Müşavirleri Derneklerine

---

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
Sayı: E-21817801 -320.03.03-19697872 **Konu:** Üretim ve İhracat Potansiyeli Yüksek Bitki ve Bitkisel Ürünler İçin Zararlı Risk Analizi

DAĞITIM YERLERİNE

Ülkemizde yaşanan don olayı ve olumsuz hava koşullarından kaynaklanan ürün kayıplarına istinaden, kiraz, şeftali, nektarin, kayısı, erik vb. ürünlerin çeşitli ülkelerden Türkiye'ye ithalatı ve/veya ithalat sonrasında bu ürünlerin diğer ülkelere ihracatı yönünde sektör talepleri Bakanlığımız ilgili birimlerine iletilmektedir.

5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 26'ncı maddesinin birinci fıkrasında "Gıda, yem ve bitki sağlığı ile ilgili işlemlerde, insan sağlığı ve yaşamının azamî

düzeyde korunmasının sağlanabilmesi için, risk analizine dayanılması zorunludur..." hükmü bulunmaktadır.

5996 sayılı Kanun'a dayanılarak hazırlanan Bitki Karantinası Yönetmeliği'nin; 7'nci maddesinin, 6'ncı fıkrasının (ğ) bendi ise "Ülkemize Uluslararası Bitki Koruma Sözleşmesi (IPPC) kapsamında bitki ve bitkisel ürünlerin ithalatının yapılacağı ülkelerden ilk ithalatta veya bitki sağlığı şartlarının değişmesi durumunda, uluslararası bitki sağlığı standartlarına uygun zararlı risk analizi istenebilir." hükmünü amirdir.

Ülkemizde varlığı bilinmeyen veya ihracata yönelik üretimi yapılan ticari öneme sahip ürünlerde kayıplara yol açabilecek olan zararlı organizmaların bulunduğu ülkelerden, bu zararlı organizmaların konukçusu olan bitki ve bitkisel ürünlerin ithalatında bitki sağlığı tedbirleri uygulanmaktadır. Bu kapsamda son dönemde, Xylella fastidiosa, Candidatus Liberibacter spp., Diaphorina citri, Aıılacaspis tubercularis, Dysmicoccus neobrevipes ve Milviscutulus mangiferae gibi zararlı organizmaların bulunduğu Mısır, İsrail ve İran gibi ülkelerden, bu zararlı organizmaların konukçusu olan ürünlerin ithalatında çeşitli kısıtlamalar ve bitki sağlığı önlemleri uygulanmıştır.

Türkiye'nin dünya kiraz üretim alanı ve üretim miktarı sıralamasında ilk sırada yer alması, kirazın en önemli ihraç ürünlerimizden biri olması ve bir çok ülkeye kiraz ihracatı için devam eden zararlı risk analizi ve proje çalışmalarının bulunması; Ülkemize ithal edilmek istenen kiraz, badem, erik, kayısı, şeftali, nektarin ürünlerinin üretildiği ülkelerden daha önce ithalat yapılmamış olması veya daha önce ithalat yapılmış olsa dahi bitki sağlığı şartlarının değişmiş olması; bu ürünlerin ülkemizde geniş alanlarda ticari olarak üretiminin ve buna bağlı olarak önemli oranda ihracatının yapılıyor olması nedeniyle bahsedilen bitki sağlığı riskleri göz önüne alındığında, Bitki Karantinası Yönetmeliği kapsamında zararlı organizmaların ülkemize bulaşmasının ve yayılmasının önlenmesi amacıyla olumlu sonuçlanan bir Zararlı Risk Analizi (ZRA) çalışması yapılmamış ülkelerden bahse konu ürünlerin ithalatı uygun değerlendirilmemektedir.

Diğer taraftan kiraz, badem, erik, kayısı, şeftali, nektarin ürünlerinin en önemli zararlılarından olan Şarka Virüsünün (Plum pox potyvirus, PPV) ürünlerde kalite/kantite kaybına ve yoğun enfeksiyonlarda %100'e varan oranlarda zarara yol açması, Prunus türlerinin tohumları ile taşındığına dair raporların olması nedeniyle bu ürünlerin ithalatının talep edilmesi halinde öncelikle detaylı zararlı risk analizi çalışması yapılması gerekmektir.

Bu kapsamda kiraz, erik, kayısı, şeftali, nektarin gibi ürünlerinin ülkemize ithalatından önce ihracatçı ülke ile ZRA sürecinin başlatılması; Bakanlığımızca bu ürünlerin gönderici ülkede bulunan zararlı organizmalar açısından bitki sağlığı ve karantina riskleri yönüyle değerlendirilmesi gerekmektedir. Bakanlığımızca yapılacak bu değerlendirme sonrasında söz konusu ürünlerin ithalatının belirli bitki sağlığı şartlarına göre uygun bulunması durumunda Bakanlığınız ile ilgili Müdürlüklerimiz bilgilendirilecektir.

Belirtilen ürünler başta olmak üzere, ülkemiz açısından üretim ve ihracat potansiyeli yüksek olan ürünlerin diğer ülkelerden ithalatı için ilgili Müdürlüklerimize başvuru yapılması halinde, gönderici (İhracatçı) ülkelerin zararlı organizmalar yönüyle değerlendirilmesini teminen ZRA sürecinin başlatılması için tarafımıza bilgi verilmesi istenmiştir.

ZRA süreci olumlu sonuçlanmayan ürünlere giriş izni verilmeyeceği için kiraz, erik, kayısı. şeftali, nektarin ve ülkemiz tarımı ve ihracatı için önem arz eden diğer bitkisel ürünler için ticari bağlantılar yapılmadan önce mutlaka öncelikle "Zararlı Risk Analizi" talep edilmesi gerektiği hususunda firmaların ve Gümrük Müdürlüklerinin bilgilendirilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.
Fatih KAYA Genel Müdür V.

Dağıtım: Gereği: Ticaret Bakanlığına (İthalat Genel Müdürlüğü) Ticaret Bakanlığına (Gümrükler Genel Müdürlüğü)	**Bilgi:** Strateji Geliştirme Başkanlığına

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü İçin Tıklayınız. **Mevzuatlara Dönmek İçin Tıklayınız.**